

Kitaaba Daani’el — Lakkoofsa Soddoma Sagalii

Uffata Raajii Raajii Mul’ataa: Abjuu Wiiliyaam Miilar fi Deebisanii Dhaabuu Dhugaa Bu’uuraa Guyyoota Dhumaa keessatti

Jeff Pippenger
2024-01-03

Nuti guyyoota dhumaa keessatti hojii raajii kan abjuu William Miller ilaalaa jirra; achittis raajiiwwan hundinuu guutummaa isaanii isa mudaa hin qabne argatu. Abjuun Miller, dhugaa bu’uuraa Adventizimii tajaajila Milleriin walitti qabaman sana argamuu isaanii, hundeeffamuu isaanii, fudhatama dhabuu isaanii, awwaalamuu isaanii fi deebisanii haaromfamu isaanii adda baasa. Dhugaa bu’uuraa sun dhugaawwan bara 1798 keessatti hiikaman turan bakka bu’u. Dhugaawwan sun mul’ata laga Ulaiitiin bakka bu’aniiru. Abjuun Miller, akkuma kitaaba Early Writings keessatti galmaa’eetti, abjuu isaa isa lammaffaa ture; abjuun sunis akkuma Miller mataan isaa Nebukadnezariin fakkeenyaaf dursee agarsiifamee turetti, abjuu lammaffaa Nebukadnezariin fakkeenyaaf dursee agarsiifame ture.

Maqaalonni duraanii keessatti jireenyi Nebukadnezar “yeroo torba” garaa bineensaa qabaatee jiraate sun xumura isaa akka mallattootti bara 1798tti ga’e agarsiisaniiru. Mootummaan isaas sana booda deebifamee, yeroo jalqabaatiif, Nebukadnezar nama guutummaatti jijjiirame bakka bu’e. Akka ilaalcha “yeroo dhumaatti,” bara 1798tti inni “ogeeyyii” bakka bu’e. Akkasumas, mootii jalqabaa Baabilon kan ture Nebukadnezar irratti murtiin “yeroo torbaa” sun, Belshaazaar isa mootii dhumaa Baabilon ture irratti murtii kuma lama dhibba shan fi digdamii (mene, mene, tekell, upharsin) dursee mul’ise jechuun adda baafanneerra.

“Bulchaa Baabilon isa dhumaa irratti, akkuma fakkeenyaatti isa jalqabaatti dhufetti, murtiin Eegduu waaqayyoo akkana jedhu dhufeera: ‘Yaa mooticha, ... sitti dubbatameera; mootummaa si irraa fudhatameera.’ Daani’el 4:31.” Raajotaa fi Mootota, 533.

Obboleettiin Waayit yeroo murtii isaa keessatti Belshaazaariin “mootii gowwaa” jedhee ibsite. Xumura yeroo murtii Nebukadnezar keessatti immoo inni “mootii ogeessa” bakka bu’a; murtii “yeroo torbaa” sanaan waan fayyadameef, Belshaazaar garuu seenaa sana utuu beeku illee, isa irraa fayyadamuu dide.

“Garuu jaalalli Belshaazaar bashannanaa fi of-olqabuu inni qabu barumsa isa yoomiyyuu dagachuu hin qabne irraa balleesse; innis cubbuuwwan Nebukaadnezar irratti murtiiwwan ifaa fi addaa fidan sana fakkaatan hojjete. Carraawwan araaraan isaaf kennaman ni gube; dhugaa beekuu keessatti fayyadamuuf carraawwan harka isa keessa jiranitti dhimma hin baane. ‘Akkan fayyuuf maal gochuu qaba?’ gaaffii jedhu mootichi guddaan garuu gowwaan ta’e sun loogii malee darbe.” Bible Echo, April 25, 1898.

Nebukadnezariin bara 1798 keessa “ogeeyyii” kan yeroo dhumaatti dabaluu beekumsaa hubatan agarsiisuudha.

“Jechoonni boonu afaan isaa keessaa ba’uu irraa yeroo gabaabaa keessatti, sagaleen samii irraa dhufe tokko akka yeroo murteeffame Waaqayyo itti firdii raawwatu ga’e itti hime. Yeroo tokkotti sammuun isaa irraa fudhatame, innis akka bineensaatti ta’e. Waggaa torbaaf akkasitti salphifame. Yeroo kana dhuma irratti sammuun isaa isaaf deebi’e; achiis gad of qabee gara Waaqa guddaa samii ol ilaalee, adabbii kana keessatti harka Waaqayyoo beeke; deebi’ees teessoo mootummaa isaatti deebifame.

“Labsii uummataa keessatti, Mootiin Nebukadnezar yakka isaa beekkatee, deebifamee haaromfamuu isaatti araara guddaa Waaqayyoo jiru ibse. Kun akka Seenaa Qulqulluu keessatti galmeeffametti hojii isa dhuma jireenya isaa ture.” Review and Herald, February 1, 1881.

Dhuma “yeroo torbaa” Nebukadnezaar dhumarratti, inni labsii uummataa baase; innis keessaatti himannaa uummataa qaba ture. Miilar, akka Nebukadnezaaritti, bara 1798 keessatti “ogeeyyii” kanneen yeroo dhumaatti dabala beekumsaa hubatan ni bakka bu’a. Isaan lachanuu abjuu lama qaban; akkasumas abjuun isaanii inni lammaffaan tokkoon tokkoon isaanii fakkeenyaan “yeroo torbaa” adda baasa. “Yeroon torbaa” barruulee duraanii keessatti qabxii ce’umsa tokko mallatteessu jechuun agarsiifamee jira.

Bara 1798tti, Nebukadnezar haala isaa oftuummaa irraa gara haala ogeeyyii ce’uu agarsiisa. Kunis mootummaa isaa duratti ifatti cubbuu isaa himachuu dabalata ture. Bara 1798tti, akkasumas, mootummaa shanaffaa fi mootummaa ja’affaa raajii Macaafa Qulqulluu gidduutti bakka cehumsa ture. Akkasumas dhufaatii ergamaa isa jalqabaa agarsiise; kanaanis bara haaraa qopheesse, sababiin isaas mootummaa shanaffaan raajii Macaafa Qulqulluu madaa isaa nama ajjeesu sana hanga argatutti akeekkachiisni murtii dhufu sanaa ta’uu hin dandeenye.

“Ergaan mataan isaa yeroo sochiin kun raawwatamu ifa ni kenna. Inni ‘wangeela bara baraa’ keessaa kutaa tokko akka ta’e ibsameera; akkasumas banamuu murtii ni labsa. Ergaan fayyinaa bara hundumaatti lallabameera; garuu ergaan kun kutaa wangeelaa kan ta’e, kan guyyaa dhuma qofa keessatti labsamuu danda’uudha; sababiin isaas yeroo san qofa sa’aatii murtii ga’eera jechuun dhugaa ta’a. Raajiiwwan walitti aansuun taateewwan hamma banamuutti murtiitti geessan ni dhi’eessu. Kun keessumaa kitaaba Daani’el irratti dhugaa dha. Garuu kutaan raajii isaa kan guyyoota dhuma wajjin wal qabatu, Daani’el ‘hamma yeroo dhumaatti’ akka cufee chaappessuuf ajajame. Hamma yeroo kana ga’amutti ergaan murtii ilaalchisee, raajiiwwan kana raawwatamuu isaanii irratti hundaa’e, labsamuu hin danda’u ture. Garuu yeroo dhuma keessatti, jechuun raajiiichi, ‘namoonni baay’een asii fi achi ni fiigu, beekumsi ni baay’ata.’ Daani’el 12:4.”

“Ergamaan Phaawulos waldaa bara isaatti dhufaatii Kiristoos akka hin eeggannetti akeekkachiise. Inni, ‘Guyyaan sun hin dhufu; yoo dura gantummaan dhufee fi namichi cubbuu sun mul’ate malee,’ jedha.” 2 Tasalonqee 2:3. Gantummaa guddaa sanaa fi yeroo dheeraa mootummaa “namicha cubbuu” sanaa booddee qofa dhufaatii Gooftaa keenyaa eeggachuu dandeenya. “Namichi cubbuu” sun, inni akkasumas “iccitii jal’inaa,” “ilma badiisaa,” fi “isa hamaa sana” jedhamee waamamu, papaasummaa bakka bu’a; innis akkuma raajii keessatti dursee dubbatametti, waggoota 1260f olaantummaa isaa ni tiksu ture. Yeroon kun bara 1798tti dhume. Dhufaatiin Kiristoos yeroo sanaan dura ta’uu hin dandeenye. Phaawulos akeekkachiisa

isaa keessatti bara mootummaa Kiristaanaa guutuu hamma bara 1798tti ni hammata. Ergaan dhufaatii lammaffaa Kiristoos kan labsamu yeroo sanaa booddee dha.

“Ergaan akkasii bara darban keessa yeroo tokko illee hin kennamne. Phaawulos, akkuma argine, isa hin lallabne; inni obboloota isaa gara fuuldura yeroo sana baay’ee fagoo turetti, dhufaatii Gooftaa eeguuf akeeke. Warri Haaromsaas isa hin labsine. Maarxin Luuter murtiin akka bara isaa irraa gara fuulduraatti waggaa dhibba sadii jechuun ni ta’a jedhee kaa’e. Garuu bara 1798 irraa jalqabee kitaabni Daani’el banamee, beekumsi raajiiwwanii dabalamee, baay’een ergaa ulfinaa qabu kan murtiin dhihoo ta’e labsaniiru.” The Great Controversy, 356.

Bara 1798tti hojii fayyinaa keessatti qoodni haaraan tokko dhufe; qoodni haaraan sunis qooda hojii biraa kan bara 1844tti jalqabuuf jiru akeekkachiisa kenne. Jijjiirama qooda hojii sana irratti balballi tokko ni cufama, balballi tokko immoo ni banama.

“Ergamaa waldaa Filadelfiyaa sanaa akkana jedhii barreessi; Isa qulqulluu ta’e, isa dhugaa ta’e, isa furtuu Daawit qabu, isa banuu fi namni tokko illee cufuu hin dandeenye, isa cufuus fi namni tokko illee banuu hin dandeenye, jechuun dubbata; Ani hojii kee beeka; kunoo, ani balbala banamaa tokko si dura kaa’eera, namni tokko illee isa cufuu hin danda’u; ati humna xinnoo qabdaatii, dubbiikoo eeggatteerta, maqaa koos hin ganeetis.” Mul’ata 3:7, 8.

Bani balbalaa banamuun sirna yeroo haaraa agarsiisa. Dheekkamsa isa jalqabaa, kan bara 723 Dh.K.D. irraa jalqabee hanga 1798tti raawwatame, xumura isaa irratti, bara 1798 keessa mootummaa fi ergaa keessatti jijjiiramni sirna yeroo tokko ni ture. Akkasumas dheekkamsa isa dhumaa, kan bara 677 Dh.K.D. irraa jalqabee hanga 1844tti raawwatame, xumura isaa irratti, bara 1844 keessa jijjiiramni sirna yeroo tokko ni ture. Bara 1798 keessa sirni yeroo ergaa ergamaa isa jalqabaa, isa murtiin dhihaachaa jiru akka akeekkachiisu, ni ga’e. Yeroo “dhumaatti,” yeroo “balballi” gara sirna keessaa ergaa ergamaa isa jalqabaa fi gara jijjiirama sirna alaa bineensa galaanaa irraa gara bineensa lafaa banametti, Nebukadnezaar fi Miller lamaan iyyuu akka “ogeeyyii”tti bakka bu’u. Ergaan ergamaa isa jalqabaa yeroo balballi gara Iddoo Hundumaa Caaluutti Onkoloolessa 22, 1844 banametti guutame; achittis sirni yeroo ergamaa isa sadaffaa fi murtiin qorannoo ni ga’e.

Abjuun lammaffaa Miller yeroo balballi tokko baname bara 1798tti jalqaba; yeroo ce’umsa “dhugaa-baatota lamaanii” keessatti, isaan ergaa Iyya Giddugaleessaa labsuuf akkaataa raajii keessatti deebisanii jiraachifamanitti, balballi tokko banamuun ni xumurama. Akka raajitti Nebukadnezaarii fi Miller lamaan isaanii iyyuu bara 1798tti mootummaa bineensa galaanaa irraa gara mootummaa bineensa lafaa ce’umsa sana bakka bu’an. Lamaan isaanii iyyuu dhihaachuu fi dhufaatii firdii qorannoo kan bara 1844 beeksisuu bakka bu’u. Bara 1798 fi 1844, akkuma Leewwota boqonnaa digdamii jaha keessatti ibsame, yeroo “si’a torbaa” keessatti raawwatameen, “dheekkamsa” Waaqayyoo isa jalqabaa fi isa dhumaa ummata Isaa irratti bu’e xumura isaanii bakka bu’u. Waggaa afurtamii ja’ii bara 1798 irraa hamma 1844tti jiran, ijaarsa mana qulqullummaa hafuura bakka bu’u; gara isaatti ergamaan kakuu Onkoloolessa 22, 1844tti tasaa dhufe, yeroo Kiristoos Iddoo Qulqulluu irraa gara Iddoo Hundumaa Caalaa Qulqulluu ce’aa turetti.

సూర్యుని దీనమన దీననీ తమ ఎంవ్కైన ఆరధన దీనముగ న్ధీరపరచుకుంది.

Seenaa sana keessatti, gaanfi Pirootestaantii kan bara dukkanaa keessaa bahe, Hagayya 11, 1840 irraa jalqabee hamma Onkoloolessa 22, 1844tti qorame; adeemsa qorumsaa sana irrattis kufee, saba Pirootestaantii Dilbata eegu irraa gara saba Pirootestaantii gantuu Dilbata eeguutti ce'e.

Seenaa seenaa gaanfa Pirotestaantii dhugaa isa bara 1844 dhaabamee fi adda baafame keessatti, adeemsi qormaataa tokko bara 1856 irraa jalqabee hamma 1863tti raawwatame. Achiis gaanfi Pirotestaantii dhugaan Sanbata eegdu sun, Filadelfiyaa irraa gara Laa'odiiqeyaatti ce'e; akkasumas ummata Pirotestaantii dhugaa Sanbata eegduu irraa gara gaanfa Pirotestaantii gantuu Sanbata eegduutti ce'e. "Yeroo torba" jedhu kun bara 1798, 1844, 1856 fi 1863 wajjin walqabata. "Yeroo torba" jedhu kun mallattoo qabxii ce'umsa tokkoo wajjin walqabatuudha; dhugaan kunis ragaa baay'ee irratti hundaa'uun dhaabateera.

Bara 1798tti waa'ee "yeroo torbanii" beekumsi dabale; sababni isaa raajii yeroo inni jalqabaa Miller argate dhuguma sana ture. Bara 1863tti garuu dhugaan sun tuffatamee ture; kanaanis xumura yeroo dhuma waggoota jahaatamii shanii raajii Isaayyaas boqonnaa torbaffaatti ibsame sana adda baase.

Raajii waggoota kuma lamaa dhibba shanii fi digdamaa guutuun, jalqabaa fi dhuma isaa lamaan keessatti yeroo waggoota jahaatamii shanii qaba; kunis haala suuraa garagalchaa, akka daawwitii wal fakkaatuun wal simata. Jalqaba waggoota jahaatamii shanii kan dhuma sana keessatti (1798), kan waggoota jahaatamii shanii jalqabaa kan jalqabaatti, yeroo raajiiin kun kenname 742 Dh.K.D. keessatti tureen fakkeeffame, "yeroo torba" irratti dabalatni beekumsaa dhufe; kanais Millerooni "ogeeyyii" ta'an hubatanii labsan. Dhuma waggoota jahaatamii shanii kan dhuma sana keessatti, bara 1863, dhugumauma walfakkaataa sana irratti dabalatni beekumsaa biraan dhufe; garuu inni sun dhuma irratti "luboote" gaanfa Pirotestaantii dhugaa, yeroo dhihoo dura gonfoo kaa'ataniin ni didame.

Sabni koo beekumsa dhabuudhaan badaniiru; ati beekumsa waan diddeef, anis akka ati anaaf luba hin taanitti si nan dhiisa; seera Waaqa keetii waan dagatteef, anis ijoollee kee nan dagadha. Hosea 4:6.

Yommuu kitaabni Daani'el banamutti beekumsi dabalamuun "yeroo torba" wajjin walqabata; kanaafis inni mallattoo qabxii ce'umsaa qofa utuu hin ta'in, akkasumas banamuu ergaa raajii ti.

Jijjiirrami biraanis Adoolessa 18, 2020 irraa eegale, abdi kutannaa isa jalqabaatiin; kunis "yeroo turuu" jalqabe, akkasumas jalqaba Mul'ata boqonnaa kudha tokko keessatti guyyoota sadii fi walakkaa dhuga-baatota lamaanii daandii magaalaa guddoo Sodoomii fi Gibxii keessatti du'anii ciisuu isaanii mallatteesse.

18 Julai, 2020, e ti thianghlim ni pathum leh chanve atana bul a ni a, chu chu 1856 atanga 1863 thleng chanchin hmanga entir tawh "vawi sarih" chu a ni. Hun hnihte hi "vawi sarih" entirna an ni vek a. Hun hnihte hian ruahman danglamna (thlenglakna) an tar lang a. Hun hnihte hian "vawi sarih" nena inzawm hriatna pungna an entir bawk.

Yeroo mootummaa Baabylon irraa gara mootummaa Meedoo-Faarsiitti ce'umsi ta'aa ture keessatti Dani'el kadhannaa Lewwota boqonnaa digdamii jaha kadhate; kanaan kadhannaan Lewwota boqonnaa digdamii jaha akka mallattoo daandii ce'umsa guyyoota dhumaa ta'e ifatti agarsiisa. Abjuu Miller keessatti, xumura ibsa torba jecha "faffaca'uu" jedhuutti, Miller ni boo'a, ni kadhatas. Boo'uun sun yeroo Ergaan Qomoo Yihudaa (namicha burushii biyyaa qabu) ergaa cufamee ture tokko bane mul'isu agarsiisa.

Kadhannaan Millar kadhannaa Lewwota digdamii-ja'a keessaa kadhannaa Daani'elii, isa "yeroo torba" wajjin walqabatu, kanis yeroo balballii fi foddawwan abjuu Millar keessatti banamanitti ta'u, agarsiisa. Garuu kadhannaan Daani'el boqonnaa sagal keessatti argamu, kadhannaa Daani'el boqonnaa lama keessatti argamu wajjinis wal-sima. Akkasumas inni kadhannaa qalbii jijjiirraanaa Nebukadnezar "yeroo torba" isaa xumura irratti dhiheesse wajjinis wal-sima.

Kanaaf, kadhanni Miller kadhannaa Lewwota boqonnaa digdamii jahaatiin bakka buufame; kadhannaa sun kadhannaa ifaa kan cubbuu himannaa fi kadhannaa dhagna xumuraa icciti raajii isa dhumaa akka banamuuf dhiyaate ture; sababni isaas, raajiin hundinuu guyyoota dhumaa agarsiisa. Kanaafuu, iccitiin Daani'el boqonnaa lammaffaa keessatti argamu icciti dhumaa banamuu qabu bakka bu'a. Kadhannaan Miller, abjuu isaa keessatti, xuraa'ummaawwan dhagaa gati-jabeeyyii kutaa isaa keessatti ta'aniif yaaddoo fi dheekkamsa qajeelaa ibsuudha ture. Yaaddoon isaa immoo warra Hisqi'el boqonnaa sagal keessatti, yeroo chaappaan dhibba afurtamii afur kumaa kaa'amutti, aadan oo'an ni bo'an sanaan fakkeeffamee mul'ate.

Milar dhugoonni barsiifamoon sobaan suuta suutaan awwaalamaa akka deeman ilaale; dhuma irrattis sadarkaa sanatti gahe, saanduqiichi (Macaafni Qulqulluun ofii isaa) barbadaa'e. Barbadoon saanduqii Milar dhaloota sadaffaa Adveentizimii keessatti raawwatame; yeroo sochiin qajeelfame tokko Macaafa Qulqulluu King James cinatti dhiisee, bakka isaa hiikkaawwan ammayyaa, manca'anii fi bu'uura Kaatolikaatiin hundeeffaman fudhachuuf ka'e.

Miller ni boo'e; achiis ni kadhate, battalumatti balballi ni baname, namoonni hundinuu ni ba'an. Achiis namichi hurii xurii xuruuruun qulqulleessu sun (Leenca gosa Yihudaa) ol seenee, foddaa banatee qulqulleessuu jalqabe. Ergasii Miller waa'ee faayaawwan bittinnaa'anii yaaddoo isaa ibse; namichis hurii xurii xuruuruun qulqulleessu sun faayaawwan sana akka eegu ni abdachiise. Sochii fi ariitii hojii qulqulleessuu namicha sana gidduutti, Miller yeroo gabaabaadhaaf ija isaa ni cufe; yeroo ija isaa bane immoo, balfi badee ture. Faayaawwan sun kutaa sana keessa bittinnaa'anii turan; achiis namichi hurii xurii xuruuruun qulqulleessu sun saanduqa guddaa sana minjaala irra kaa'e; faayaawwan sana walitti qabee saanduqa sana keessatti ni gatee, "Kottaa ilaalaa" jedhe.

Himni, "kottu ilaali," jedhu kun dhugaan tokko amma amma hiikamee akka mul'ate agarsiisuudha. Dhugaan Millerif hiikame kun dhugaa xumuraati; waan itti aanu immoo Miller "iyyicha" irratti dammaquu isaati; kunis iyyi guddaa bakka bu'a. Seenaa Milleroota keessatti, ergaa Iyyi Halkan-Badhee fudhachuuf isa dhumaa kan ture Miller ture; abjuu keessatti iyyichi isa dammaqsu sana dura immoo yeroo gabaabaadhaaf ija isaa cufate. Kutaan Macaafa Qulqulluu keessatti "yeroo gabaabaa" fi "ija" waliin eeru tokkichi du'aa ka'uu isa jalqabaa adda baasa.

Kunoo, ani iccitii tokko isinitti mul'isa; hundi keenya hin rafnu, garuu hundi keenya ni geeddaramna; yeroo takka keessatti, liphsaa ijaa keessatti, yeroo malakata isa dhumaa; malakanni ni afuufamaatii, warri du'anis kan hin badne ta'anii ni kaafamu, nus ni geeddaramna. Kun baduu danda'u kun baduu-dhabuu uffachuu qabaatii, kun du'uu danda'u kunis du'uu-dhabuu uffachuu qaba. 1 Qorontos 15:51–53.

Seenaa ce'umsa sochii Laa'odiiqeyaa ergamaa sadaffaa irraa gara sochii Filaadelfiyaa ergamaa sadaffaatti, akkuma Mul'ata boqonnaa kudha tokko keessatti bakka bu'amee mul'atutti, Miilar ergaa Iyya Gannaa Halkan Walakkaa fudhachuudhaan durboota ogeeyyii keessaa isa hunda caalaa dhumaa ta'e bakka bu'a. Warri jalqaba isa fudhatan immoo warra hafuuraan caalaatti cimaa turan.

“Kun iyya halkanii sa'aatii halkan walakkaa ture; inni ergamaa lammaffaa ergaa isaatiif humna kennuuf ture. Ergamaan mootummaa waaqaa irraa ergamanii qulqulloota abdi kutatan kakaasuu fi hojii guddaa fuuldura isaanii jiruuf isaan qopheessuuf dhufan. Namoonni dandeettii guddaa qaban ergaa kana jalqabatti kan fudhatan hin turre. Ergamoonni gara warra gad of qabaniif fi of kenneetti ergamanii, iyya kana akka ol kaasaniif isaan dirqisiisan: ‘Kunoo, Misirrichi dhufeera; isa simachuuf ba'aa!’ Warri iyya kana itti amanamanii kennamtef ariitiidhaan socho'an; humna Hafuura Qulqulluu keessatti ergaa sana labsan, obboloota isaanii abdi kutatanis kakaasan. Hojiin kun ogummaa fi barumsa namootaa irratti hin hundoofne, humna Waaqayyoo irrattii dha ture; qulqullooni Isaa warri iyya sana dhaga'anis isa mormuu hin dandeenye. Warri hafuuraan caalaa cimaa ta'an ergaa kana jalqabatti fudhatan; warri duraan hojii keessatti dursaa turan immoo isa fudhachuu fi iyya sana guddisuuf gargaarruu keessatti warra dhumaa turan: ‘Kunoo, Misirrichi dhufeera; isa simachuuf ba'aa!’” Early Writings, 238.

Mul'ata boqonnaa kudha tokkoo Mul'ata keessatti guyyaa fakkeenyaawoo sadii fi walakkaa sanaa irratti, ergaaleen lamaan keessaa inni jalqabaa, kan Hisqi'eel boqonnaa soddonii-torba keessatti bakka buufame, labsama. Ergaan inni jalqabaa lafee du'anii fi bittinnaa'anii jiran walitti fida; ta'us isaan ammallee du'oo dha. Ergaan kun sagalee “gammoojjii keessatti” iyyuutiin dhihaate; kanaanis ergaan Hisqi'eel guyyaan fakkeenyaawoon sadii fi walakkaan sun utuu hin xumuramin dura akka jalqabu adda baasa. Guyyaaleen sadii fi walakkaan sun “gammoojjii” bakka bu'u; ergaan sunis “gammoojjii” keessaa labsama. “Gammoojjii” akkasumas mallattoo “torba yeroo” ti; kunis ce'umsa fi hiikuu chaappaa agarsiisee, adeemsa qormaataa tokko seensisa.

Ergaan kun ergaan guddina ergaa jira; akkasumas, akkuma Iyya Giddugaleessaa keessatti seenaa Millerootaa irraa mul'atutti, simannaan isaa illee suuta suutaan guddachaa deema. Namoonni hafuuraan caalaatti bilchaatan ergaa sagalee mootummaa lafa onaa keessatti iyyu sana duraan dursanii fudhatan; jechuunis, barreessitoonni seenaa Adventizimii xalayaa William Miller guyyoota muraasa qofa dura Onkoloolessa 22, 1844 barreesse agarsiisu; xalayaa sana keessattis Miller dhuma irratti ergaa Iyya Giddugaleessaa kan Samuel Snow guutummaatti hubatee fudhate jechuun dhugaa ba'a.

«Эзиз кериндаш Хаймс: Мэн йэтгинчи айда бурун һеч қачан көрмигән бир шан-шэрэпни көрүватимән. Гэрчэ Рэб маңа бир йерим йил бурун йэтгинчи айниң типик әһмийитини көрсәткән болса-да, мән шу типларниң күчини толук һис қилмигән едим.

Өмди, Рэбниң нами мубарэк болсун, Муқэддэс Язмиларда мэн узундин бери дуа қилип кэлгән, бирақ бүгүнгичә көрмигән бир гөзәлликни, бир уйғунлукни вә бирдәкликни көрүватимән. Рэбгә шүкүр қил, әй женим. Қериндаш Сноў, кериндаш Сторрс вә башқилар, мениң көзлиримни ечишта васитә болғанлиқлири үчүн мубарэк болсун. Мән өйгә дегүдәк йетип қалдим. Шан-шәрәп! Шан-шәрәп! Шан-шәрәп! Шан-шәрәп!»
William Miller, Signs of the Times, October 16, 1844.

Seenaa Iyyaata Halkan Walakkeessaa irra deebi'uun raawwatamu keessatti, akkuma abjuu Miller keessatti ibsameetti, Miller yeroo gabaabaadhaaf ija isaa cufe. Kanaafuu, "Yeroo xiqqoodhuma keessatti, lallaba ijaa tokko keessatti, malakata dhuma irratti; malakanni ni sagala, warri du'anis ni kaafamu." Abjuu Miller keessatti, inni akkuma seenaa ofii isaa keessatti godhe sana, isa ergaa Iyyaata Halkan Walakkeessaa mootummaa dhuma irratti fudhatu bakka bu'a. Inni warra dhuma irratti, namichi suphee xurii qabatee dhagaa gatii guddaa bittinnaa'e walitti qabee saanduqa guddaa keessa darbuu isaa dura xiqqoo dura ergaa sana fudhatan bakka bu'a. Mul'ata boqonnaa kudha tokko keessatti, warri dhuma irratti ergaa lammaffaa Hisqi'el kan ta'e ergaa qilleensota afurii Islaamaa, kan akkasumas ergaa mallattoo ta'e sana fudhatan, malakawwan torban keessaa kan dhuma sagalee isaa baasuu isaa dura xiqqoo dura fudhatu; innis malakata "Wayyoo sadaffaa" dha. "Yeroo xiqqoodhuma keessatti, lallaba ijaa tokko keessatti, malakata dhuma irratti; malakanni ni sagala, warri du'anis kan hin mancaane ta'anii ni kaafamu, nus ni geeddaramna." (1 Qorontos 15:52)

Kutaan kun du'aa lammaffaa isa dhufaatii lammaffaatti ta'u agarsiisaa jira; garuu du'aa ka'uu lafeewwan gogaa du'anii (dhugaa baatonni lama) kan sa'aatii kirkira lafaa guddaa Mul'ata boqonnaa kudha tokko keessatti ta'us ni jira. "Sa'aatii" kirkira lafaa sana keessatti, malakanni dhuma keessaa malakawwan torbanii ni sagalee; dhugaa baatonni du'anii kanneen daandii irratti turan immoo deebi'anii jiraachifamu; Laa'odiiqeyoota ta'anii utuu hin ta'in, Filadelfiyaa ta'anii, sababni isaas malakata Wayyoo sadaffaatti dhugaa baatonni lamaan mallatteeffamanii gara waan hin badneetti ni geeddaramu; isaan si'achi gonkumaa cubbuu hin hojjetan. Miller nama dhuma ergaa dhugaa baatota lamaan gara jireenyaatti fidu sana fudhatu bakka bu'a; kunis ergaa bubbee afran Islaamaa ti, innis ergaa mallatteeffamuu dha.

Sagaleen malakata sanaa keessaa dhuma kanneen reeffa lafee gogaa du'anii karaa Sodoomii fi Gibxii keessatti bittinnaa'anii turan ni kaasa. Miller akkuma barsiisonni sobaa dhugaa sana suuta suutaan awwaan ilaalaa ture. Dhuma irratti Miller boo'e; yeroo hiikamuun jalqabu mallatteesse, hiikamni sun hojii adeemsa suuta suutaan itti fufu waan ta'eef. Hiikamni sunis xumura yeroo guyyaa sadii fi walakkaa keessatti jalqabe.

Miller erga inni bo'eera booddee, Isa kitaaba cufame sana hiikuu danda'u seenaa keessatti seene. Abjuu Miller keessatti Inni sun Namicha Burusha Biyyee ture. Ergasii Miller kadhate; battalumatti balballi tokko baname; kunis bakka sochiin Laa'odiiqeyaa ergamaa sadaffaa sochii Filadelfiyaa ergamaa sadaffaatti ce'uuf jiru agarsiise. Kadhannaan isaa kadhannaa Lewwoota boqonnaa digdamii ja'a ture; inni kadhannaa iccita raajii isa dhuma hubachuuf dhihaate, fincila guyyaa sadii fi walakkaa dhugaa-baatota lamaan irratti fide sana duratti ifatti himachuu ture; innis kadhannaa warra Hisqi'el boqonnaa sagal keessatti mallatteeffaman sanaa ture.

Kadhannaa booda, Kiristoos (namicha burushii biyyee) ol seenee mana sana qulqulleessuu jalqabe. Dhuma hojii qulqulleessuu namicha burushii biyyee sanaatti, Miiller yeroo gabaabaadhaaf ija isaa cufee ture; kunis dhuma yeroo lafeewwan goggogoo du'an isaanii keessaa kaafamuu qaban agarsiisa. Sana booda namichi burushii biyyee sun jeweloota kutaa Miiller keessatti faca'anii turan walitti qabee, akkuma dhugaa-baatonni lamaan akka mallattoo ol kaafamanitti, saanduqa haaraa, isa guddaa, gidduu kutaa Miiller keessa jiru irra kaa'ame tokko keessa kaa'e. Isaanis akkuma mallattoo ta'aniin, hoolota Waaqayyoo kanneen hafan ammallee Baabylon keessa jiranitti, ergaa Leenci sanyii Yihudaa amma iyyuu saanduqa haaraa, isa guddaa, sana keessatti darbate "koottaa ilaalaa" jechuun waamu.

Mul'ata itti aanu keessatti, mul'ata laga Ulaayii akka mallattoo dhugaa kitaaba Daani'eel keessaa, kan bara 1798 keessatti hiikamee banameetti ilaaluu ni jalqabna. Ilaalcha sana dura qabxiilee wabii muraasa dursee kaa'neerra. Inni jalqabaa ergaan Miilerota (sadarkaa guddina isaa irratti) guutuu akka ture, garuu hin xumuramne dha. Innis humnoota balleessitoota lamaa keessatti malee sadii keessatti hin kaawwamne. Inni lammaffaan, yeroo abjuun Miiler deebisanii dhaabamuu isa dhumaa dhugaa bu'uura adda baasutti, dhugoonni bu'uura yeroo sana ulfina isaanii isa jalqabaa caalaa "si'a kudhan ifaa" ta'u. Qabxiin sadaffaanis, sochiin ergamaa isa jalqabaa (sochii Miilerotaa), sochii ergamaa isa sadaffaatti irra deebi'amee mul'ata; garuu of-eeggannoowwan barbaachisoo muraasa wajjin. Miileronni akka mallattoo tokkootti Filadelfiyaawota turan; isaan Nebukadnezaar jijjiiramee ture; garuu dhuma irratti fi akka nama gaddisiisuutti, bara 1863 keessa "Yerikoo deebi'anii ijaaran."

Sochi ergamaa ergamaa sadaffaa keessaa kan ta'e akka Laa'oodiqaawwan, warra jijjiirama qalbii barbaachisuutti jalqabe; garuu dhuma irratti immoo badiinsa dhumaa Yerikoo keessatti—Yerikoo bara dhumaa sana keessatti—ni hirmaatu ture.

«Umukiza ntiyari yaraje gukuraho ibyo abakurambere n'abahanuzi bavuze; kuko ari We ubwe wabavujejemo anyuze muri abo bagabo bahagarariye abandi. Ukuri kose ko mu Ijambo ry'Imana kwaturutse kuri We. Ariko ayo mabuye y'agaciro atagereranywa yari yarashyizwe mu myanya itari iya yo. Umucyo wayo w'igicro wari warahinduwe igikoresho gikorera ikinyoma. Imana yashakaga ko akurwa muri iyo myanya y'ikinyoma agashyirwa mu rwego rw'ukuri. Uwo murimo nta kindi giganza cyashoboraga kuwusohoza keretse icy'ubumana. Kubera uguhuza kwayo n'ikinyoma, ukuri kwari gukorera umugambi w'umwanzi w'Imana n'umuntu. Kristo yari yaje kugushyira aho kuzahesha Imana icyubahiro no gukorera agakiza ka bantu.» The Desire of Ages, 287.